

УДК 378. 018 (477)

Н.П. ВОЛКОВА,

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

КОНЦЕПЦІЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В АСПІРАНТУРІ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 015 «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА»

Статтю присвячено обґрунтуванню концепції освітньо-наукової програми підготовки фахівців за освітньо-науковим рівнем – доктор філософії (PhD) (спеціальність 015 «Професійна освіта»), окреслено місію і низку цілей; виокремлено низку компетентностей: загальні компетенції, не залежні від конкретного напрямку підготовки; загально-професійні компетенції, що визначаються напрямом підготовки; професійні компетенції, що визначаються спрямованістю програми; висвітлено здатності, знання і вміння; розглянуто інваріантну і варіативну складові навчального процесу.

Ключові слова: доктор філософії (PhD), освітньо-наукова програма, загальні, загальнопрофесійна, професійні компетентності.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вітчизняної педагогічної науки характеризується зростанням наукового інтересу до проблеми викладацької діяльності у вищій школі, професійної компетентності викладача вищого навчального закладу (складне й багатогранне явище, яке характеризує здатність людини застосувати знання та вміння у різноманітних соціальних, професійних ситуаціях, кваліфіковано виконувати певну діяльність, зокрема професійну, комунікативну), його професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації. Лише компетентна, самостійна і відповідальна, з чіткими громадянськими позиціями індивідуальність, а точніше, вихована людина, здатна до оновлення суспільства, забезпечення державності України, розвитку її економіки та культури; здатна орієнтуватись в інформаційному суспільстві, швидкоплинному розвитку ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, приймати рішення, навчатись упродовж життя [1, с. 7]. На сьогодні саме педагогічна складова розглядається як системоутворювальна в структурі професійної компетентності фахівця вищої школи, як така, що зумовлює ефективність його професійної науково-педагогічної діяльності, успішність його професіогенезу. Тому однією із нагальних потреб сьогодення є створення умов для науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу – педагогів вищої школи, покликаних керувати процесами навчання, виховання та розвитку особистості у вищому навчальному закладі, її професійним становленням.

Аналіз останніх досліджень свідчить, що проблемі студентоцентрованого навчання присвятили свої праці J. Watson, B. Skin. R.Mager став автором концепції застосування спеціальних формулювань (instructional goals) для результатів процесу навчання. Сучасного розмаху дана концепція набула у зв'язку з імплементацією матеріалів міжнародного проекту «Гармонізація освітніх структур в Європі», Тюнінг (Tuning educational structures in Europe, TUNING, 2000), спрямованого на узгодження освітніх структур та освітніх програм на основі різноманітності та автономності з метою поєднання політичних цілей Болонського процесу та Лісабонської стратегії реформування європейського освітнього простору.

Серед українських дослідників питанням щодо розробки освітніх програм займалися В. Захарченко, В. Луговий, Ю. Рашкевич, Ж. Таланова [5], С. Коломієць, О. Синекон [2] та ін.

Формулювання мети. Мета статті полягає в обґрунтуванні концепції освітньо-наукової програми підготовки фахівців за освітньо-науковим рівнем – доктор філософії (PhD) (спеціальність 015 «Професійна освіта»).

Виклад основного матеріалу. Важливість розробки освітньо-наукової програми обумовлена: новими можливостями отримання якісної освіти, освітньо-наукового рівня, який відповідає освітнім стандартам – доктор філософії (PhD), які з'явилися завдяки ухваленню Закону України «Про вищу освіту» [1]; створенням єдиного наукового простору із залученням українських науковців; задоволенням потреб майбутніх докторів філософії завдяки створеному фундаментальному методологічному, теоретико-практичному підґрунтю для проведення педагогічних досліджень.

Загальновідомо, що ключовими позиціями створення освітньо-наукової програми підготовки науково-педагогічних кадрів в аспірантурі зі спеціальності 015 «Професійна освіта», яка забезпечує підготовку фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (далі – програма) є визначення місії, цілей.

Загальною місією програми є вивчення методології наукового пізнання, поглиблене вивчення методологічних і теоретичних основ вищої професійної освіти, формування професійної готовності, самостійної науково-дослідної та педагогічної діяльності, вдосконалення знань іноземної мови і філософської освіти, орієнтованих на професійну діяльність, формування компетенцій, необхідних для успішної науково-дослідної та педагогічної роботи у вищій школі.

Метою *освітньої* частини програми є забезпечення підготовки аспірантів до викладацької та науково-дослідної діяльності, формування програмних компетентностей, що дозволять їм оволодіти основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення оригінального дисертаційного дослідження у сфері освіти, успішно працювати у сфері науки і освіти та бути стійким на ринку праці.

Метою *дослідницької* складової програми є підготовка висококваліфікованих фахівців-практиків, які володіють загальнонауковими методами системного, функціонального і статистичного дослідження, сучасними методами науково-дослідної та педагогічної діяльності.

Виховною метою програми є розвиток у аспірантів особистісних якостей, що сприяють їх творчій активності, загальнокультурному зростанню й соціальній мобільності: цілеспрямованості, організованості, працьовитості, відповідальності, самостійності, громадянськості, прихильності етичним цінностям, толерантності, наполегливості у досягненні мети.

Дана програма реалізується з метою створення аспірантам умов набуття необхідного для здійснення професійної діяльності рівня знань, умінь, навичок, досвіду діяльності й підготовки до захисту науково-кваліфікаційної роботи (дисертації) на здобуття наукового ступеня доктора філософії PhD (у галузі освіти).

Програма спрямована на психолого-педагогічну й методичну підготовку фахівців в галузі викладання та здійснення психолого-педагогічних досліджень.

Виокремлено види професійної діяльності, до яких готуються випускники, які засвоїли програму: науково-дослідна діяльність у галузі освіти та соціальної сфери; викладацька діяльність в галузі професійної освіти, підвищення кваліфікації, підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів.

Сферами професійної діяльності випускників, які засвоїли програму, є науково-дослідні організації, пов'язані з вирішенням освітніх проблем; заклади системи вищої і додаткової професійної освіти; органи управління освітою різного типу; інформаційно-аналітичні та консультативні центри, які реалізують комплексні освітні, соціально-культурні проекти і програми; структури, в яких випускники є підприємцями, які створюють і розвивають власну справу.

Випускник програми має бути широко ерудований, мати фундаментальну наукову підготовку, знати і вміти застосовувати методологію наукового пізнання, володіти сучасними інформаційними технологіями, включаючи методи отримання, обробки та зберігання наукової інформації, вміти самостійно формувати наукову тематику, організовувати і вести науково-дослідну діяльність у сфері вищої професійної освіти, мати здатність до інноваційної діяльності в тій чи іншій області (наукова, освітня, методична, технічна, управлінська), володіти методикою викладання у вищій школі.

Результатами засвоєння освітньо-наукової програми аспірантури є сформовані у випускника: загальні компетенції, не залежні від конкретного напрямку підготовки; загально-

професійні компетенції, що визначаються напрямом підготовки; професійні компетенції, що визначаються спрямованістю програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня із спеціальності 015 «Професійна освіта» (табл. 1).

Таблиця 1

Компетентності випускника освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня із спеціальності 015 «Професійна освіта»

Група компетентностей	Зміст компетентностей
1. Загальні	Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідних і практичних завдань, зокрема в міждисциплінарних областях
	Проектувати, ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження на основі цілісного системного наукового світогляду, знань історії та філософії науки
	Здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень
	Орієнтуватися в інформаційних та Internet-джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації
	Володіти комп'ютерною та інформаційною культурою, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі
	Спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми
	Використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації рідною та іноземною мовою
	Проектувати і реалізовувати індивідуальну наукову траєкторію, застосовувати принципи наукової самоорганізації, власного дослідницького стилю
	Здатність планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку
	Працювати у великій науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності
2. Загальнопрофесійні	Володіння сучасною методологією, методикою та методами наукового педагогічного дослідження, зокрема з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій
	Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень у сфері освіти, генерування нових ідей під час вирішення дослідних і практичних завдань
	Проектувати і здійснювати комплексні наукові педагогічні дослідження на основі цілісного системного наукового світогляду, участі в роботі українських і міжнародних дослідних колективів з метою вирішення наукових і науково освітніх завдань
	Інтерпретувати результати педагогічного дослідження, оцінювати межі їх застосування, можливі ризики їх впровадження в освітньому та соціокультурному середовищі, перспективи подальших досліджень
	моделювати, здійснювати й оцінювати навчальний процес та проектувати програми додаткової професійної освіти відповідно до потреб роботодавця
	Обґрунтовано обирати і ефективно використовувати освітні технології, методи і засоби навчання й виховання з метою забезпечення запланованого рівня особистісного та професійного розвитку студентів
	Здатність проводити аналіз освітньої діяльності організацій за допомогою експертної оцінки та проектувати програми їх розвитку
3. Фахові	Готовність до викладацької діяльності у вищій школі
	Здатність виокремлювати актуальні проблеми розвитку сучасної системи освіти, навчання і розвитку студентів
	Моделювати інноваційне освітнє середовище та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання у вищій школі
	Визначати напрями і способи забезпечення освітньої роботи методичними засобами
	Використовувати методичні прийоми організації різних видів навчально-виховної роботи у вищій школі
	Здатність до активного включення суб'єктів освітнього процесу (викладач–студент) у пошукову навчально-пізнавальну діяльність
	Організувати діалогічне спілкування в освітньому процесі вищої школи задля реалізації студентоцентрированого підходу в навчанні
	Здійснювати змістовну взаємодію з педагогічними кадрами з питань навчання і виховання
	Представляти науковому співтовариству експериментальні досягнення у вигляді наукових статей, доповідей, мультимедійних презентацій відповідно до прийнятих стандартів і форматів професійного співтовариства
	Володіти педагогічною майстерністю, педагогічною технікою, професійними вміннями майбутніх вчених, викладачів вищої школи
Володіти засобами особистісного, професійного самовираження, протистояння професійним деформаціям особистості	

Розробка освітньо-наукової програми базується на таких методологічних підходах: системний, компетентнісний, діяльнісний, студентоцентрований, особистісно орієнтований, партисипативний, інтегративний.

Організація навчального процесу має спиратися на певні принципи навчання.

Принципами імплементації освітньої складової програми є загально-педагогічні та специфічні положення, висвітлені у працях провідних дидактів: системності; науковості; систематичності й послідовності; наочності; інтеграції теорії та практики; свідомості й активності; індивідуального підходу; самостійності й активності суб'єктів навчання; міжпредметних зв'язків; позитивного емоційного фону навчання; забезпечення єдності освітніх, розвивальних і виховних функцій.

До спеціальних принципів нами віднесено:

Принципи контекстного навчання. Надають змогу зберегти сутність навчання й адаптувати його до різних етапів процесу підготовки аспірантів. Виокремлено такі принципи контекстного навчання: індивідуальної значущості знань, умінь і навичок, яких набуває аспірант; наявності цілісної інформації про сутність і структуру, функції професійної діяльності аспіранта; послідовного переходу від навчальної через квазіпрофесійну до професійної діяльності; проблемного й діалогічного спілкування в системі «аспірант – викладач» і «аспірант – аспірант»; диференційованого підходу до відбору змісту професійної підготовки та організації її засвоєння аспірантами; єдності навчання й виховання особистості; відкритості – обґрунтованого використання різних технологій навчання (як традиційних, так і інноваційних). Урахування зазначених принципів забезпечує діяльнісний характер процесу навчання аспірантів, його динамічність, окреслює перспективу професійного й кар'єрного зростання аспіранта тощо.

Принцип комунікативної взаємодії. Передбачає презентацію й спільне обговорення аспірантами й викладачами створених ними продуктів. Інтерактивність надає можливість аспіранту активно взаємодіяти з викладачем, вільно висловлюючи власні думки та впізнаючи чужі. З метою залучення емоцій аспірантів після завершення певного етапу навчального процесу доцільно надати їм можливість висловити враження від роботи, колективно обговорити та оцінити завдання, над якими вони працювали.

Принцип індивідуальної підтримки викладачем навчальної діяльності кожного аспіранта. Передбачає створення умов для вибору індивідуальної траєкторії вивчення навчального матеріалу, регулювання темпу його засвоєння, глибокої адаптації в інтелектуальних системах підтримки навчання, що відповідають моделі того, хто навчається. Розвантаження викладача від передавання навчальної інформації та контролю її засвоєння надає йому час для оперативної, комфортної індивідуальної взаємодії з кожним аспірантом, використання розвиваючих стратегій взаємодії.

Принцип внутрішньої свободи особистості. Реалізується через надання аспірантам можливості відчувати потребу самореалізуватися в творчості. Для цього людина має бути внутрішньо вільною, що передбачає самоконтроль того, що з нею відбувається, відповідальність за власні успіхи та невдачі. Реалізується за допомогою диференційованих творчих завдань, складність яких аспірант має обрати сам згідно зі своїми здібностями та інтересами з подальшою самостійною постановкою творчих завдань, діяльності з ініціативи аспірантів.

Принцип позиційності. Виявляється у зміні «суперпозиції» викладача й субпозиції аспіранта на рівноправні позиції спів-робітництва, спів-дії, спів-дружності, спів-переживання, спів-відповідальності.

Принцип критичного самооцінювання. Даний принцип під час навчання в аспірантурі набуває функції інструмента до безперервного вдосконалення. Це означає, що аспірант може всебічно аналізувати, критично оцінити результативність кожного етапу дослідження, виділяючи недоліки та переваги роботи; глибше розуміти проблему і за необхідності вносити корективи.

Загальний обсяг програми у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи складає 240 кредитів ЄКТС. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» тривалість підготовки доктора філософії в рамках опанування освітньо-наукової програми становить чотири роки.

Програма має дві складові: освітня (45 кредитів) та науково-дослідна (195 кредитів). Навчальне навантаження одного семестру складає 30 кредитів ЄКТС. Освітня складова про-

грами передбачає виділення дисциплін двох видів: загальних дисциплін («Філософія науки і методи наукових досліджень», «Англійська мова для академічних цілей», «Педагогічні технології в сучасній вищій освіті» – 15 кредитів) та дисципліни за спеціалізацією, серед яких: нормативні («Теорія і практика професійної освіти. Інноваційні педагогічні системи XXI ст.», «Психологія вищої школи», «Виконання проекту», «Педагогічна майстерня (майстер-класи)» – 16 кредитів) та вибіркові («Професійно-педагогічна комунікація», «Педагогічна майстерність викладача вищого закладу», «Тренінг комунікативності й особистісного розвитку», «Стратегічний менеджмент в освіті» – 14 кредитів) дисципліни, педагогічну практику (5 кредитів), проміжну та підсумкову атестації.

Науково-дослідна складова програми включає: участь у наукових конференціях (17 кредитів), підготовку публікацій у наукових фахових виданнях (60 кредитів), виконання докторської дисертації (115 кредитів), участь у міжкафедральному семінарі (3 кредити). Загальний обсяг науково-дослідної складової освітньої програми – 195 кредитів.

Передбачено такі форми організації навчання: аудиторні (лекційні, практичні, семінарські), позааудиторні (індивідуальні, консультації, написання та захист проектів, практика, науково-дослідна робота), самостійна робота, майстер-класи. Можливе застосування електронного навчання і дистанційних освітніх технологій. Серед методів навчання превалюючими є методи проблемного, проблемно-пошукового, інтерактивного навчання (диспути, дискусії, «круглі столи», тренінги, мозкові атаки, презентації, ділові й рольові ігри).

Протягом навчання за програмою здійснюється наукове керівництво, підтримка та консультування з боку інших колег наукової групи.

Дослідницька частина робота передбачає участь у фахових та міждисциплінарних семінарах, підготовка публікацій у наукових фахових виданнях, участь у наукових конференціях, підготовка та захист дисертаційної роботи.

Загальне оцінювання роботи аспірантів здійснюється за результатами проміжного та підсумкового контролю у вигляді екзаменів, заліків, наукових звітів з оцінюванням досягнень відповідно до внутрішньої системи забезпечення якості освіти; складання кандидатських іспитів, передзахисту, який здійснюється на міжкафедральному семінарі, захисту дисертаційної роботи.

Результати навчання випускника освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня із спеціальності 015 «Професійна освіта» («формулювання того, що, як очікується, повинен знати, розуміти, бути здатним продемонструвати студент після завершення навчання» [5, с. 7]) наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Результати навчання випускника освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня із спеціальності 015 «Професійна освіта»

Результати навчання
Знання
Здатність продемонструвати знання та розуміння сучасної методології, методики та методів наукового педагогічного дослідження, зокрема з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у вищій школі
Кваліфіковано аналізувати основні підходи, теорії та концепції педагогічної науки, здійснювати відбір змісту, необхідного для наукового самовизначення
Здатність продемонструвати знання та розуміння нормативно-правової бази, що регулює діяльність освітніх установ і сучасні педагогічні технології в реалізації основних освітніх програм вищої освіти
Володіти знаннями теоретико-методологічних підходів щодо гуманітаризації та технологізації вищої освіти, принципів, форм, методів, технологій навчання і виховання у вищій школі
Володіти основними поняттями, особливостями стратегічного менеджменту навчального закладу
Здатність ясно та ефективно описувати етапи проектування нового навчального змісту, технологій, апробації та впровадження педагогічних проектів
Здатність використовувати професійно-орієнтовані знання та практичні навички під час реалізації принципів, організаційних форм і прийомів управління навчально-виховним процесом з урахуванням сучасних умов, індивідуальних особливостей студентів

Результати навчання
Уміння
Самостійно й творчо опрацьовувати, аналізувати і представляти результати педагогічної роботи та наукового дослідження засобами інструментарію інформаційних технологій
Володіти методами науково-педагогічних досліджень, формулювати і вирішувати завдання, що виникають в ході науково-дослідної та практичної діяльності
Організувати інформаційний пошук, самостійний відбір і якісну обробку наукової інформації та емпіричних даних
Аналізувати, проводити експертну оцінку освітньої діяльності організацій
Обирати технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в педагогічному процесі, рівня навченості, вихованості студентів
Впроваджувати інноваційні прийоми в педагогічний процес з метою створення умов для ефективної мотивації студентів
Комунікація
Обирати в усному й писемному педагогічному мовленні найдоцільніші формули мовленнєвого етикету
Гнучко використовувати власний невербальний репертуар для передачі професійно спрямованої інформації
Спілкуватися та представляти ефективно дослідницькі ідеї в усній та письмовій формах перед фаховою та нефаховою аудиторією
Дотримуватись у своїй діяльності професійно-етичних норм, прийнятих в міжнародній практиці педагогічного менеджменту
Володіти методами та методиками проектування та організації спільної діяльності педагогів і студентів
Презентувати, обговорювати та захищати власні погляди в усній та письмовій формах перед фаховою та нефаховою аудиторією
Створювати умови конструктивної взаємодії із суб'єктами навчально-виховного процесу і обирати оптимальні методи, засоби і форми взаємодії, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат
Вирішувати й попереджати конфліктні ситуації професійної взаємодії
Автономність і відповідальність
Виявляти ініціативу і самостійність в різноманітних видах діяльності, брати відповідальність за результати своєї професійної діяльності, дотримуватись корпоративної культури в нз
Планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку
Розвивати набуті навички навчання для подальшого процесу навчання на засадах самокерування та автономії
Презентувати результати власних наукових досліджень у вигляді наукових статей, доповідей на конференціях

Найважливіші та вагомні результати освітньо-наукової програми є результатами наукових досліджень, в процесі яких здобувається або застосовується нове знання (через опубліковані дисертацію, наукові статті, тези, створені навчально-методичні матеріали тощо).

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що на сьогодні вищій школі вкрай необхідний високопрофесійний, компетентний викладач нової генерації, який змінив би сенс і характер професійної діяльності, комунікації відповідно до вимог оновленого вишу, поклавши в основу високий професіоналізм, гуманізм, суверенність особистості, неупереджене ставлення до студентів. Презентована освітньо-наукова програма підготовки науково-педагогічних кадрів в аспірантурі зі спеціальності 015 «Професійна освіта» зумовлена сучасними викликами міжнародної, української наукової спільноти.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/law/2235/>

2. Коломієць С.С. Концепція створення освітньо-наукової програми підготовки за освітньо-науковим рівнем – доктор філософії (PHD) / С.С. Коломієць, О.С. Синєкоп // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2014. – Вип. 3-4. – С. 5–10.

3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.

4. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю.М. Рашкевич. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

5. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова; за ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

References

1. *Zakon Ukrainy «Pro vyschu osvitu» – 2014»* [Law of Ukraine “On Higher Education” – 2014]. Access mode: <http://osvita.ua/legislation/law/2235/> (In Ukrainian).

2. Kolomiets S.S., Synekop, O.S. (2014). *Kontseptsiiia stvorennia osvith'o-naukovoii prohramy pidhotovky za osvith'o-naukovym rivnem – doktor filosofii (PHD)* [The concept of education and research training programs in educational and scientific level – Doctor of Philosophy (PHD)]. *Neperervna profesijna osvita: teoriia i praktyka* [Continuing professional education: Theory and Practice]. Vol. 3-4, p. 5-10. (In Ukrainian).

3. Ovcharuk, O.V. (Ed.) (2004). *Kompetentnisnyj pidkhid u suchasnij osviti: svitovyj dosvid ta ukraïns'ki perspektyvy* [Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian prospects]. *Biblioteka z osvith'oi polityky* [Library of Educational Policy]. Kyiv, ‘K.I.S.’ Publ., 112 p. (In Ukrainian).

4. Rashkevych, Yu.M. (2014). *Bolons'kyj protses ta nova paradyhma vyschoi osvity* [The Bologna Process and the new paradigm of higher education]. L'viv, L'vivs'ka politekhnik Press, 168 p. (In Ukrainian).

5. Zakharchenko, V.M., Luhovyj, V.I., Rashkevych, Yu.M., Talanova Zh.V. (2014). *Rozroblennia osvithnikh prohram* [Develop educational programs]. Ed. by V.H. Kremin'. Kyiv, DP ‘NVTs ‘Priorytety’ Publ., 120 p. (In Ukrainian).

Статья посвящена обоснованию концепции образовательно-научной программы подготовки специалистов образовательно-научного уровня – доктор философии (PhD) (специальность 015 «Профессиональное образование»), определены миссия и цели; выделены компетентности: общие компетентности, не зависящие от конкретного направления подготовки; обще-профессиональные компетентности, определяются направлением подготовки; профессиональные компетентности, определяются направленностью программы; освещены способности, знания и умения; рассмотрены инвариантная и вариативная составляющие учебного процесса.

Ключевые слова: доктор философии (PhD), образовательно-научная программа, общие, общепрофессиональные, профессиональные компетентности.

This article is devoted to the substantiation of educational-scientific program’s concept developed for postgraduate scientific-and-pedagogic specialists’ training on educational-scientific level – Doctor of Philosophy (PhD) (specialization 015 «Vocational Education»). The mission and educational goals are outlined. A number of competencies are highlighted: general competencies that do not depend on the field of specialization; general-professional competencies that are determined by the major; professional competencies that are determined by the program’s focus. The capabilities, knowledge, and skills are described; invariable and variable components of educational process are presented.

Key words: Doctor of Philosophy (PhD), educational-scientific program, general, general-professional, professional competencies.

Одержано 12.01.2016.